

ชื่อผลงาน การพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยแบบใกล้บ้านใกล้ใจ

สาระสำคัญ

ด้วยระบบการดูแลผู้ป่วยความดันโลหิตสูง อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ผู้รับบริการมารับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลเป็นหลัก จากจำนวนผู้ป่วยความดันโลหิตสูง มีจำนวนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ตั้งแต่ ปี 2551, 2552, 2553, 2554 และ 2555 จำนวน 1,213 1,203 1,204 1,387 และ 1,361 รายตามลำดับ จากจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น เกิดความแออัดในการมารับบริการในโรงพยาบาลซึ่งจำนวนผู้ให้บริการเท่าเดิม ส่งผลให้คุณภาพการดูแลผู้ป่วยดังกล่าวขาดคุณภาพ การประเมินผู้ป่วยไม่ครอบคลุม การจัดการปัญหาด้านสุขภาพ และการให้ข้อมูลผู้ป่วยไม่ครบถ้วน การบริการมีความเร่งรีบ ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะส่งผลต่อคุณภาพโดยตรงแล้ว ยังส่งผลให้ผู้ป่วยจำนวนหนึ่งไม่มาตรวจรักษาตามนัดเนื่องจากความเหนื่อยที่ต้องรอรับบริการที่นาย และจำนวนหนึ่งมีปัญหาในการเดินทาง คปสอ. อำเภอวัดเพลง ได้เล็งเห็นความสำคัญ จึงร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในภาพรวมและเชื่อมโยงกันทั้งเครือข่ายบริการสุขภาพ อำเภอวัดเพลงซึ่งประกอบด้วย โรงพยาบาลวัดเพลง และ รพ.สต.จำนวน 4 แห่ง

เป้าหมาย

ผู้ป่วยโรคเรื้อรังความดันโลหิตสูงสามารถเข้าถึง และได้รับบริการที่มีคุณภาพ

การดำเนินงาน

ในการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยง

1. คลินิกความดันโลหิตสูง โรงพยาบาล จัดทำรายชื่อผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลแยกตาม รพ.สต.แต่ละแห่ง ส่งให้รพ.สต.สำรวจอีกครั้ง
2. พัฒนาการส่งต่อ และส่งกลับของผู้ป่วย ผู้ป่วยที่รับการรักษาแล้ว และสามารถรักษาระดับความดันโลหิตให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดได้ และผู้ป่วยมีความประสงค์ต้องการขอรับการรักษาใกล้บ้าน ผู้ป่วยจะได้รับการส่งต่อกลับ เพื่อรับการรักษาที่รพ.สต. ใกล้บ้าน โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลการรักษาผู้ป่วยทางระบบ Online และทางสมุดพกประจำตัว ผู้ป่วย
3. กำหนดเกณฑ์ในการส่งต่อที่ชัดเจน
4. กำหนดกิจกรรมการให้บริการในคลินิกที่ รพ.สต.
5. จัดทำบัญชียาแก่ รพ.สต.
6. อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษา ในเรื่องของโรค และยา

เกณฑ์ในการส่งต่อผู้ป่วยความดันโลหิตสูง เพื่อ รับการรักษา รพ.สต.ใกล้บ้าน

1. สามารถควบคุมความดันโลหิตได้ตามเป้าหมาย (น้อยกว่า 140/90 mmHg) ติดต่อกัน 2 เดือน
2. ไม่มีโรคแทรกซ้อน
3. ผู้ป่วยสมัครใจ

กิจกรรมการให้บริการในคลินิกความดันโลหิตสูงที่ รพ.สต.

- ชักประวัติ , วัดความดันซ้ำซ้ำหน้า พร้อมทั้งลงบันทึกในสมุดประจำตัวผู้ป่วย
- การให้ความรู้ในการปฏิบัติตัว
- บริการตรวจรักษาผู้ป่วย ตาม CPG โดยพยาบาลวิชาชีพเวชปฏิบัติทั่วไป
- ผู้ป่วยที่มีปัญหา เช่น มีระดับความดันโลหิตสูงมาก ให้ปรึกษาแพทย์ รพ.วัดเพลง ทางโทรศัพท์ หรือ Skype
- จ่ายยาและให้ความรู้เกี่ยวกับการรับประทานยาที่ถูกต้อง
- ติดตามให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาต่อเนื่อง
- ส่งผู้ป่วยพบแพทย์ที่ รพ.วัดเพลง และรับการตรวจค้นหาและเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนประจำปี ได้แก่การตรวจ Lipid profile, FBS, BUN, Cr., CBC, UA

การประเมินอาการและให้บริการผู้ป่วยความดันโลหิตสูงที่ รพ.สต.

ระดับความดันโลหิต	แนวทางการปฏิบัติ
น้อยกว่า 140/90 mmHg	ให้การรักษตามแผนการรักษาเดิม
มากกว่าหรือเท่ากับ 140/90 mmHg	<p>ให้นั่งพัก 15 นาที แล้ววัดความดันซ้ำอีกครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ปกติ : ให้การรักษตามแผนการรักษาเดิม ➤ สูงกว่าเดิมเล็กน้อย : หาสาเหตุ เช่น รับประทาน อาหารเค็ม อดนอน กินกาแฟ สูบบุหรี่ ก่อนมา ให้การรักษตามเดิม พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ➤ หากพบว่าไม่สามารถควบคุมความดันได้ 2 เดือน ติดต่อกัน ให้ส่งพบแพทย์
มากกว่าหรือเท่ากับ 170/100 mmHg	<p>ให้นั่งพัก 30 นาที แล้ววัดความดันซ้ำอีกครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ หากยังพบว่าความดันโลหิต $\geq 170/100$ mmHg. อีก ให้นอนพัก 30 นาที แล้ววัดความดันซ้ำอีกครั้ง ➤ หากยังพบว่าความดันโลหิต $\geq 170/100$ mmHg. อีก ให้ปรึกษาแพทย์โดย ทางโทรศัพท์, Skype หรือส่งพบแพทย์ ที่ รพ.วัดเพลง

รพ.สต. ต้องส่งผู้ป่วยกลับโรงพยาบาลในกรณีดังต่อไปนี้

1. ผู้ป่วยไม่สามารถควบคุมความดันโลหิตได้ ตามเป้าหมายของแต่ละกลุ่ม ภายในระยะเวลา 2 เดือนติดต่อกัน
2. ผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการใช้ยา ได้แก่
 - Thiazide เช่น มีอาการอ่อนเพลีย ท้องอืด อาหารไม่ย่อย หัวใจเต้นผิดปกติหงว (ภาวะแทรกซ้อนจาก Hyponatemia)
 - Amlodipine เช่น เท้าบวม ตัวบวม
 - Enalapril เช่น หัวใจเต้นผิดปกติที่เกิดจากภาวะแทรกซ้อนจาก Hypernatemia ไอ หน้าบวม ลิ้นบวม **ห้ามใช้ยานี้ในตรีตั้งครรภ์**
 - Atenolol เช่น ต้อง keep pulse อยู่ที่ 55-60 ครั้ง/นาที หากพบว่าต่ำกว่า 55 ครั้ง/นาที ต้องส่งกลับโรงพยาบาลเพื่อปรับยา
3. ผู้ป่วยมีภาวะแทรกซ้อนจากโรคความดันโลหิตสูงโดยสังเกตจากอาการแสดง
 - สมอง มีแขนขาอ่อนแรงข้างใดข้างหนึ่ง ปากเบี้ยว พูดไม่ได้ ปวดศีรษะอย่างรุนแรง
 - ไต ภาวะไตเสื่อม ตัวบวม ปัสสาวะไม่ออก
 - หัวใจ ภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด เจ็บหน้าอก หอบเหนื่อย นอนราบไม่ได้ ขาบวม 2 ข้าง

ผลการดำเนินงาน

1. ส่งผู้ป่วยกลับสู่รพ.สต. ดังนี้
 - รพ.สต.บ้านเวียงทุน 2 ราย
 - รพ.สต.เกาะศาลพระ 5 ราย
 - รพ.สต.จอมประทัด 8 ราย
 - รพ.สต.บ้านปากสระ 2 ราย
2. เริ่มดำเนินการโดยใช้ Data center ในการเชื่อมโยงข้อมูลการดูแลรักษา การส่งต่อเพื่อการดูแลต่อเนื่อง และการส่งต่อเพื่อการเยี่ยมบ้าน

